

головним здобутком розвитку української культури можна вважати утвердження етнокультурної достатності, що створило ґрунт для становлення української державності в роки національно-визвольних рухів 1917-1920 рр.

Г. Н. Соколовська (ОНМА ім. А. В. Нежданової)

ВИКОРИСТАННЯ КОМПАРАТИВНОГО МЕТОДУ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

В умовах сучасного прагнення незалежної України стати повноцінним членом європейської спільноти вкрай актуальним є усвідомлення молоддю того, що це бажання є природним тому, що українська культура завжди була спорідненою до європейської. Для доведення цієї тези автори повідомлення використовують компаративний, або порівняльний, метод у викладанні нового курсу «Історія української культури».

Компаративні студії почали активно використовуватися в історичній галузі, літературі, мистецтвознавстві, починаючи з другої половини ХХ ст. На Заході навіть було засновано у 1958 р. спеціальний часопис «Comparative studies in society and history». Арнольд Тойнбі у своєму «Дослідженні історії» писав, що історія жодної європейської нації чи національної держави не може бути пояснена сама з себе. Це висловлювання цілком справедливо стосовно історії української культури, феномен якої полягає, в тому числі, у відкритості до впливів інших культур. Головний принцип порівняльного методу – розуміти через зіставлення. Тому, незважаючи на брак аудиторного часу, автори в кожній лекції з історії української культури проводять паралелі з культурами сусідніх народів, і передусім європейських.

Порівняльний метод використовується також на практичних заняттях. На семінарі з теми «Культура княжої доби», вивчаючи духовний світ слов'ян, студенти заповнюють зрівняльну таблицю язичницьких вірувань слов'ян, античних греків, римлян та єгиптян. Це дозволяє, з одного боку, закріпити знання головних рис язичницької міфології взагалі, таких як політеїзм, наявність ієрархії, антропоморфізм та зооморфізм, з іншого, розібратися в причинах відмінностей її у різних народів.

В процесі вивчення вітчизняної культури після прийняття християнства проводиться порівняльний аналіз сакральної християнської архітектури, образотворчого мистецтва Київської Русі, Візантії та західноєвропейської середньовічної. Використання великої кількості наочних матеріалів дозволяє студентам самостійно прийти до висновку, що, незважаючи на переважні візантійські впливи, вітчизняна сакральна культура сформувала свої неповторні яскраві риси, які можна впізнати й в сучасних православних храмах.

Викладаючи історію української культури наступної доби, необхідно показати посилення західноєвропейських впливів майже на всі її сфери. Найсильніше це сталося в галузі освіти. Незважаючи на традиційно негативну оцінку більшістю українських істориків діяльності єзуїтських колегій, треба визнати, що саме в них здобувала освіту значна кількість української еліти, і саме через них проникала в Україну європейська освіченість та культурність. Ознайомлення з біографіями видатних інтелектуалів ХУІ – ХУІІІ ст., переконує студентів у тому, що вони були особистостями європейського масштабу, більшість з яких продовжувала та вдосконалювала свою освіту у європейських університетах, а деякі навіть ставали викладачами у цих університетах.

Європейські впливи відчуються також у проникненні в Україну гуманістичних та реформаційних ідей і у виникненні полемічної літератури, автори якої намагалися протистояти цим впливам і обстоювати традиційні православні цінності. Для того щоб розібратися в суті цієї полеміки, студенти повинні самостійно порівняти ідеї гуманізму, реформації та ідеї вітчизняних полемістів.

Особливо вигідно використання порівняльного методу у вивченні культури України наступних століть, коли внаслідок політичного і економічного розвитку країни посилюються міжнародні зв'язки, які також сприяють міжкультурним контактам. З великим інтересом студенти виконують завдання з пошуку європейських впливів на архітектуру, українських міст, зокрема Одеси.

На жаль, розмір повідомлення не дозволяє розкрити всі компаративні методи, які використовують автори у викладанні курсу «Історія української культури».

О. В. Теслюк

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ЯК СПОНУКИ СТУДЕНТІВ ДО АКТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з існуючої безлічі шляхів і засобів, вироблених практикою, для формування стійких пізнавальних інтересів і мотивів, є застосування в навчальному і виховному процесі інформаційних технологій.

Найбільш ефективними методами формування мотивації студента служать: інтегровані уроки, ігрові технології, формування пізнавальної мотивації через зв'язок того, що вивчається з життям, показ наслідків вчинків, формування почуття обов'язку, відповідальності, профорієнтації, навчання з комп'ютерною підтримкою (наприклад комп'ютерна бібліотека), використання навчальних програм: підручники, наочно-орієнтовані середовища, залучення учнів до участі в управлінні навчальним процесом (науково-дослідні проекти), оцінна діяльність як прийом формування соціальної мотивації та ін.